

УДК 336.143:17.024.4(100) (043.2)

Устинова І. П., к.ю.н.,

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТІВ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

В сучасних умовах фінансова система України потребує відповідних змін в частині децентралізації влади, яка проводиться шляхом укріплення повноважень місцевих органів влади, як обов'язкова умова ефективного функціонування будь-якої держави. Всі європейські країни пройшли свій шлях, завдяки чому напрацьовані сталі правила та схеми бюджетних відносин, а саме формування місцевих бюджетів з певними своїми національними особливостями. Їх досвід необхідний для України.

У законодавстві багатьох зарубіжних країн є також поняття додатковий бюджет і приєднані бюджети. У Франції, наприклад, додатковий бюджет за своєю природою є уточнюючий основний бюджет. В основному в бюджеті не може бути точно враховано всіх можливих змін фінансових показників протягом бюджетного року. Ці зміни можуть стосуватися бюджету як поточного, так і інвестиційного. Таким чином, у разі потреби прийнятий основний місцевий бюджет можна скоригувати з допомогою додаткового бюджету. Існують види місцевих бюджетів у федеративних країнах (наприклад, США, Канада, Швейцарія) характерною є трирівнева бюджетна система (федеральний бюджет, бюджети суб'єкта федерації, місцеві бюджети), види місцевих бюджетів визначаються в законодавстві окремих суб'єктів федерації. А в унітарних державах (наприклад, Великобританія, Франція, Італія, Україна) представлена дворівневою бюджетною системою (державний і місцеві бюджети), їхня система встановлюється на основі єдиного загальнодержавного законодавства. Як у федеративних, так і в унітарних зарубіжних країнах немає єдиної бюджетної системи та єдиної бюджетної класифікації [1, с. 223].

Будь-яка бюджетна система повинна бути зорієнтована на розв'язання завдань будівництва системи, яка відповідала б таким основним вимогам, як соціальна справедливість, економічна ефективність, політична стабільність. У різних країнах існують різноманітні умови (адміністративні, соціальні, національні, культурні, історичні тощо), які впливають на побудову взаємовідносин різних рівнів влади у бюджетній сфері. Залежно від цих умов кожна країна по-своєму вирішує питання побудови міжбюджетних відносин.

В зарубіжних державах існує практика складання бюджетів на 3-5 років з відповідним уточненням на конкретний рік, який буде виконуватися [4, с. 65].